

MAMY PRAWA!

... W PORODZIE

9 miesięcy ciąży to czas, który Ty i Twój Partner możecie wykorzystać, aby dobrze się przygotować do porodu. Ponieważ w tym szczególnym momencie towarzyszą Ci inne osoby, a sam poród najczęściej odbywa się w szpitalu, powinnaś wiedzieć, czego możesz oczekiwać i wymagać od personelu medycznego.

Pomoże Ci w tym znajomość podstawowych zagadnień Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej obowiązującego w Polsce od 1 stycznia 2019 roku (dalej: Standard lub SOOO).

FUNDACJA
Matecznik

www.fundacjamatecznik.pl
www.facebook.com/FundacjaMatecznik
kontakt@fundacjamatecznik.pl

STANDARD ORGANIZACYJNY OPIEKI OKOŁOPORODOWEJ

Standard w prosty i czytelny sposób porządkuje elementy opieki nad kobietą w ciąży, porodzie i połogu. Omawia także zasady edukacji przedporodowej, łagodzenie bólu, plan porodu, opiekę nad noworodkiem i nad kobietą w sytuacjach szczególnych. Dokument ten możesz pobrać ze strony Ministerstwa Zdrowia.

§ „Standard organizacyjny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie ciąży, porodu, połogu oraz nad noworodkiem (...), określa poszczególne elementy opieki mającej na celu zapewnienie dobrego stanu zdrowia matki i dziecka (...).” (I.1 S000)

KONTAKT PERSONELU Z RODZĄCĄ

Osobą sprawującą opiekę nad Tobą może być położna, lekarz położnik, lekarz oddziału neonatologicznego lub pielęgniarka (I.4.7 S000).

Standard precyzyjnie określa, jakiego traktowania masz prawo oczekiwać ze strony personelu medycznego:

§ „Rodzącą traktuje się z szacunkiem oraz umożliwia się jej udział w podejmowaniu decyzji związanych z porodem. Osoby sprawujące opiekę potrafią nawiązać dobry kontakt z rodzającą i mieć świadomość, jak ważne są postawa, słowa kierowane do rodzącej oraz ton głosu podczas rozmowy.” (VI.1 S000).

Osoba sprawująca opiekę powinna więc przywitać się z Tobą osobiście, przedstawić się i wyjaśnić swoją rolę w opiece nad Tobą (VI.2.1 S000). Powinna ona także prezentować spokojną i wzbudzającą zaufanie postawę (VI.2.2 S000), szanować Twoją prywatność i poczucie intymności (VI.2.3 S000), zapoznać się i omówić z Tobą Twój plan porodu (VI.2.4 S000) i przed każdym badaniem i zabiegiem uzyskiwać Twoją zgodę (VI.2.6 S000).

Nawet jeśli przy przyjęciu do szpitala podpisałaś zgodę na szereg interwencji, lekarz czy położna **mają obowiązek każdorazowo zapytać Cię o zgodę** i akceptować Twoje ostatnie wyrażenie woli.

PLAN PORODU

Plan porodu to dokument, który zostanie dołączony do Twojej dokumentacji medycznej w szpitalu, w którym będziesz rodzić (V.3 S000).

Plan porodu to także Twoje CV lub wizytówka – pokazuje, że dobrze wykorzystataś 9 miesięcy ciąży, wiesz, na czym polega poród i jesteś do niego przygotowana.

O czym powinnaś pamiętać pisząc plan porodu:

- Jeśli chcesz rodzić z partnerem lub inną bliską osobą – napisz plan porodu wspólnie z nią – niech wie, na czym i dlaczego Ci zależy.
- Napisz plan na jednej stronie A4 swoimi słowami – gotowe wzory niech posłużą Ci jako inspiracja.
- Zadbaj o edycję i porządek w tekście – stosuj punkty, podkreślenia i **pogrubienia** najważniejszych dla Ciebie kwestii.
- Staraj się dostosować plan do konkretnego szpitala, w którym chcesz rodzić (nie musisz pisać o porodzie w sali jednoosobowej, gdy w danym szpitalu znajdują się tylko takie sale).
- Nie marnuj miejsca na sprawy oczywiste (np. chęć słuchania muzyki lub brak zgody na lewatywę - nie wykonuje się jej już rutynowo), nie wpisuj też wyników swoich badań – te i tak okażesz w izbie przyjęć.
- Unikaj słów pisanych drukowanymi literami, wykrzykników i rozkazów - lepiej czyta się plan napisany życzliwymi słowami.
- Unikaj radykalnych sformułowań - postaraj się, aby Twoje życzenia były w zgodzie z aktualną wiedzą z zakresu medycyny i zdrowym rozsądkiem (np. nie pisz, że opuścisz szpital trzy godziny po porodzie, bo nie wiesz, jak będziesz się czuła).

I OKRES PORODU

Podczas porodu osoba sprawująca opiekę powinna zachęcać Cię do **aktywności fizycznej** i pomagać Ci w znajdowaniu dogodnych dla Ciebie pozycji (VI.3.4 S000). Powinna **umożliwić Tobie korzystanie ze wsparcia osoby bliskiej** (VI.3.3 S000).

Podczas porodu możesz pić (VI.3.5 S000), natomiast o możliwości spożywania posiłków decyduje osoba sprawująca nad Tobą opiekę (VI.4 S000).

„Brak postępu porodu stwierdza się, gdy rozwieranie szyjki macicy następuje wolniej niż pół cm na godzinę, oceniane w odstępach czterogodzinnych (...)” (IX.2 S000)

O braku postępu porodu można więc mówić, gdy w ciągu 4 godzin rozwarcie zwiększyło się o mniej niż 2 cm. Jest to ważny zapis, zwłaszcza dla kobiet, które chcą uniknąć farmakologicznego przyspieszania porodu.

Wszystkie interwencje medyczne powinny być ograniczane do minimum:

- zakładanie wkłucia do żyły obwodowej, czyli wenflonu, powinno następować tylko, jeśli sytuacja tego wymaga (IX.1.2 n S000),
- osłuchiwanie i ocena pracy serca dziecka powinna trwać co najmniej minutę i być wykonywana co 15 do 30 minut, przy czym monitorowanie stanu dziecka za pomocą KTG, co jest powszechnie stosowaną praktyką w większości szpitali, należy prowadzić tylko w medycznie uzasadnionych przypadkach (IX.3.4 S000).

II OKRES PORODU

II okres porodu to moment, gdy Twoje dziecko w trakcie skurczy partych przychodzi na świat. Przyjęte jest, że okres ten trwa do 2 godzin, z wyjątkami:

„W przypadku rodzących z zastosowaniem znieczulenia zewnątrzoponowego do trzech godzin. Decyzję o wydłużeniu czasu trwania II okresu porodu powyżej dwóch godzin podejmuje lekarz położnik (...)” (X.1 S000)

Zapis ten daje rodzącej czas, gdyż zdarza się, że po osiągnięciu pełnego rozwarcia skurcze partę nie pojawiają się od razu.

Powinnaś mieć w tej fazie możliwość przyjęcia pozycji, którą uznasz za najwygodniejszą (X.3 S000).

Osoba sprawująca nad Tobą opiekę w tej fazie, jest zobowiązana do:

„Współpracy z rodzącą umożliwiającą przyjęcie dogodnej dla niej pozycji (...), **zeszczególnym uwzględnieniem pozycji wertykalnych**”. (X.4.6 S000)

Z badań prowadzonych przez Fundację Rodzić po Ludzku wynika, że kobiety za najwygodniejszą uznają pozycję wertykalną. Niestety, jest to pozycja trudna do osiągnięcia w szpitalu, choć sytuacja z roku

na rok poprawia się, w niektórych placówkach pojawiają się stołki i koła porodowe, a personel medyczny przechodzi odpowiednie szkolenia. Jeżeli zależy Ci na porodzie w pozycji wertykalnej, dobrze przygotuj się do tego tematu (od strony fizycznej i teoretycznej), omów go z położną i przygotuj osobę towarzyszącą.

Osoba sprawująca opiekę jest także zobowiązana do **ochrony krocza**, stosując nacięcie wyłącznie w medycznie uzasadnionych przypadkach (X.4.7 S000). Warto dowiedzieć się więcej na temat konsekwencji rutynowego nacięcia krocza, rodzajach pęknięcia, porozmawiać z położną lub fizjoterapeutą i zawrzeć swoje życzenia w planie porodu.

III OKRES PORODU

Jest to czas pomiędzy urodzeniem się dziecka a urodzeniem łożyska. Nie powinien on trwać dłużej niż godzinę (XI.1 S000). W tym czasie następuje zaciśnięcie pępowiny, ale dopiero po ustaniu tętnienia (XI.2.4 S000) oraz rozpoczęcie kontaktu „skóra do skóry”, który zgodnie ze Standardem powinien trwać nieprzerwane 2 godziny (XIII.1.8 S000). W większości szpitali w Polsce rutynowo podaje się oksytocynę w III okresie porodu (nie zwalnia to personelu medycznego z obowiązku zapytania się o zgodę na tę czynność). Zabronione jednak zostały inne sposoby przyspieszania rodzenia łożyska.

 „Poza przypadkami krwotoku niezalecane jest wykonywanie ucisku na dno macicy, masowanie macicy oraz pociąganie za pępowinę.” (XI.3 S000)

KTO PYTA, NIE BŁĄDZI

Przygotowałaś plan porodu. Co jeszcze możesz zrobić?

- Zdobytą wiedzę na temat ciąży i porodu.
- Edukuj osobę towarzyszącą.
- **Pytaj, gdy masz wątpliwości!**

Na każdą propozycję interwencji możesz zareagować pytaniami, stosując metodę K.R.A.N.:

- Korzyści – jakie przyniesie dana interwencja
- Ryzyko – jakie niesie dana procedura lub jej brak
- Alternatywę – do danej interwencji
- Nic – zapytaj, co się stanie, gdy wstrzyma się wszelkie interwencje i zaczeka.

FUNDACJA
Matecznik

Chcesz dowiedzieć się więcej?

Zapraszamy na stronę:

www.fundacjamatecznik.pl

Znajdziesz tam szereg publikacji
o tematyce praw w okresie okołoporodowym

Potrzebujesz pomocy prawnej?

Złamano Twoje prawa?

Napisz do nas:

kontakt@fundacjamatecznik.pl

Udzielamy bezpłatnego wsparcia
prawnego i psychologicznego